

Nog diezelfde dag toog de Arnhemse rechercheur samen met een *Kriminalassistent* van de *Aussenstelle* Arnhem der *Sicherheitspolizei und SD* naar Vlaardingen. De politie werd er ingelicht en de arbeider van Wilton-Fijenoord die in Arnhem op familiebezoek geweest was, werd gearresteerd. Hij verdedigde zich slagvaardig: hij had maar wat opgescheept, zei hij. Helaas, bij fouillering vond men in zijn binnenzak een exemplaar van *De Geus van 1940*. Hij bekende van wie hij het ontvangen had. Die man noemde weer *zijn* leverancier van het illegale geschrift en die leverancier was het die als eerste aan de Nederlandse politiemannen en aan de *Kriminalassistent* mededeelde dat er inderdaad een grote geheime organisatie bestond, de 'Geuzen'. Verscheidene namen noemde hij, waaronder die van Kop.

De Arnhemse rechercheur reisde naar zijn woonplaats terug en mr. de Rijke deelde in de eerstvolgende vergadering van secretaris-generaal Tenkink met de vijf procureurs-generaal mee dat het onderzoek in Schiedam en omgeving in volle gang was. Inmiddels was ook de *Kriminalassistent* naar Arnhem teruggekeerd: de Rotterdamse *Sicherheitspolizei* nam het onderzoek over. Een inspecteur van politie te Vlaardingen werd er onmiddellijk bij ingeschakeld. Kop en zijn vrouw werden gearresteerd. Andere arrestaties, waaronder die van Kijne, volgden en na een paar dagen haalde men ook IJzerdraat in Haarlem op. De een na de ander werden in heel Zuid-Holland de 'Geuzen'-groepen opgerold, spoedig zaten enkele honderden leden (wij komen op hun lot terug) in de Scheveningse Cellenbarakken gevangen. Daarbij was van belang dat één 'Geus', een relatie van Kop, pogend zijn eigen huid te redden, naar de 'SD' gelopen was zodra hij van Kops arrestatie vernomen had en, bewegend dat hij als pro-Duitse spion in de 'Geuzen'-groep binnengedrongen was, aan de Duitsers alle gegevens verstrekt had die hem bekend waren. 'Wie wist er van onderduiken?', aldus Paape in zijn *De Geuzen*,

'de 'Geuzen' doken niet onder, niemand van hen. Waar moesten ze heen? Wat zou het risico zijn? De Duitsers lieten niet na, als een te arresteren 'Geus' toevallig niet thuis was, onmiddellijk de echtgenote of ouders als gijzelaars mee te nemen . . . Nee, je bleef maar waar je was, wachten op het onvermijdelijke. 't Kon immers nooit lang duren? Hoogstens zouden ze je een paar maanden of, in de ernstigste gevallen, een paar jaar vast willen houden. En dan, over een paar maanden zouden de Engelsen toch al lang geland zijn?'¹

★

¹ A. H. Paape: *De Geuzen*, p. 90.